

Projektas

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ
NUTARIMAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
TURIZMO ĮSTATYMO NR. VIII-667 7, 13 IR 18 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIII-5183

Nr.
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2020 m. lapkričio 10 d. sprendimo Nr. SV-S-1694 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 2 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė **n u t a r i a**:

Nepritarti Lietuvos Respublikos turizmo įstatymo Nr. VIII-667 7, 13 ir 18 straipsnių pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIII-5183 (toliau – Projektas) dėl šių priežasčių:

1. Projekto 1 ir 3 straipsniais numatoma nuo 2021 m. sausio 1 d. laikyti netekusiais galios Lietuvos Respublikos turizmo įstatymo 7 straipsnio 2 dalies 11 punkto ir 18 straipsnio 3 dalies 4 punkto nuostatas dėl kelionių organizatoriaus ir kelionių pardavimo agento prievolės užtikrinti, kad šių subjektų – juridinio asmens akcinės bendrovės ar uždarosios akcinės bendrovės (toliau kartu – bendrovė) – nuosavas kapitalas būtų ne mažesnis negu 1/2 įstatuose nurodyto įstatinio kapitalo dydžio, o jei juridinio asmens teisinė forma kitokia, turtiniai įsipareigojimai negali viršyti viso juridinio asmens turto.

Pirma, Turizmo įstatyme atsisakius reikalavimų dėl kelionių organizatoriaus ir kelionių pardavimo agento minimalaus nuosavo kapitalo dydžio, nebus užtikrinamas aukštas vartotojų apsaugos lygis, kurį privalo garantuoti kiekviena valstybė narė, vadovaudamasi 2015 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/2302 dėl kelionės paslaugų paketų ir susijusių kelionės paslaugų rinkinių, kuria iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2006/2004 ir Direktyva 2011/83/ES bei panaikinama Tarybos direktyva 90/314/EEB su visais pakeitimais, kadangi panaikinamos kelionių organizatorių realaus atsiskaitymo su turistais garantijos ir nėra užtikrinamas Direktyvos (ES) Nr. 2015/2302 nustatytos turisto teisės į visišką pinigų, sumokėtų už kelionę, grąžinimą kelionės organizatoriaus nemokumo atveju įgyvendinimas. Projekto rengėjai aiškinamajame rašte nurodo, kad Projektu siekiama sumažinti COVID-19 ekonominius padarinius turizmo sektoriui. Taip tikimasi išlaikyti sklandžią turizmo įmonių veiklą, tačiau toks siekis turi derėti su aukštu vartotojų apsaugos lygio reikalavimu. Europos Komisija yra pabrėžusi, kad priemonės, skirtos turizmo sektoriui remti, turi nesumažinti vartotojų apsaugos lygio. Nacionaliniais teisės aktais neužtikrinus Direktyva (ES) Nr. 2015/2302 garantuojamų turisto teisių į visišką pinigų, sumokėtų už kelionę, grąžinimą, kelionės organizatoriaus nemokumo atveju keliautojo turtinę žalą turi atlyginti valstybė.

Antra, tais atvejais, kai įstatuose nurodytas įstatinis kapitalas sudaro mažiau kaip 1/2 nuosavo kapitalo, sumažėja bendrovės galimybės atsiskaityti pagal savo kreditorinius įsipareigojimus. Nuosavo kapitalo reikalavimas – fundamentali moka verslo sąlyga. Pagal

Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymo 2 straipsnio 7 dalį, juridinio asmens nemokumas – tai juridinio asmens būseną, kai juridinis asmuo negali vykdyti turtinių prievolių arba juridinio asmens įsipareigojimai viršija jo turto vertę. Esant tokiai įmonės būklei, kai nuosavas kapitalas yra mažesnis, negu reikalaujama, įmonė gali būti skelbiama (arba pati skelbtis) esanti nemoki ir nebevykdyti savo sutartinių įsipareigojimų turistams. Bendrovių pareigos, susijusios su įstatinio kapitalo formavimu ir nuosavo kapitalo dydžiu, kyla ir iš Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo.

Turizmo įstatymo 9 straipsnio 1 dalis nustato, kad kelionių organizatoriaus pažymėjimą norintis gauti asmuo turi atitikti šio įstatymo 7 straipsnio 2 dalies 1, 2 ir 11 punktuose ir šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nustatytus reikalavimus. Taip pat Turizmo įstatymo 11 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad paaiškęs, jog kelionių organizatorius neatitinka šio įstatymo 7 straipsnio 2 dalies 11 punkte nustatytų reikalavimų, Vyriausybės įgaliota institucija (toliau – Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba) raštu įspėja kelionių organizatorių apie kelionių organizatoriaus pažymėjimo galiojimo panaikinimą, jeigu kelionių organizatorius per 3 mėnesius nuo Vyriausybės įgaliotos institucijos įspėjimo gavimo dienos nepašalina šioje dalyje nurodyto trūkumo. Analogiški reikalavimai taikomi ir kelionių pardavimo agentui. Taigi pagal Projekto 1 ir 3 straipsniais siūlomą reguliavimą reikalavimai, susiję su nustatyto nuosavo kapitalo dydžio užtikrinimu, visų pirma kelionių organizatoriui bei kelionių pardavimo agentui nebūtų taikomi jau išduodant kelionių organizatoriaus pažymėjimą bei kelionių pardavimo agento deklaraciją, taip pat Valstybinei vartotojų teisių apsaugos tarnybai sprendžiant dėl kelionių organizatoriaus pažymėjimo, kelionių pardavimo agento teisės teikti kelionių pardavimo paslaugas panaikinimo. Atsisakius reikalavimo dėl nuosavo kapitalo dydžio, kelionių organizatorių ir kelionių pardavimo agentų turizmo veiklos priežiūra taptų neefektyvi – Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba neturėtų pagrindo tikrinti nuosavo kapitalo dydžio atitikimo, net jei jis kyla iš Akcinių bendrovių ar kitų įstatymų, taigi nebeturėtų jokių priemonių šiai bendrovių nemokumo ir bankroto rizikai užkardyti bei turistų ir Lietuvos valstybės finansiniams interesams apsaugoti.

2. Projekto 2 straipsniu siekiama panaikinti Turizmo įstatymo 13 straipsnyje nustatytą vietinio turizmo kelionių organizatorių prievolių užtikrinimą, kurio suma ne mažesnė kaip 3 000 Eur, taip pat išvykstamojo turizmo kelionių organizatoriams, neorganizuojantiems kelionių užsakomaisiais skrydžiais, nebenustatyti reikalavimo užtikrinti prievolių įvykdymą už 50 000 Eur sumą, apsiribojant prievolių užtikrinimu Projekto 2 straipsnio 3 dalimi sumažintu 1 procento (nuo 7 proc. iki 6 proc.) rodikliu, skaičiuojant paeiliui einančių paskutinių praėjusių ir pasibaigusių keturių ketvirčių kelionių organizatoriaus pajamų sumą už organizuotų turistinių kelionių pardavimą pagal visas kelionių organizatoriaus sudarytas organizuotas turistinės kelionės sutartis.

Pirma, Direktyvos (ES) Nr. 2015/2302 nuostatos nenumato galimybės kelionių organizatoriams, užsiimantiems tik vietiniu turizmu, netaikyti reikalavimo turėti prievolės įvykdymo užtikrinimą (garantiją). Priešingai – Direktyvos (ES) Nr. 2015/2302 17 straipsnio 3 dalis įpareigoja prievolių įvykdymo užtikrinimą nemokumo atveju turėti visiems be išimties kelionių organizatoriams, net ir tiems, kurie vykdo veiklą konkrečios valstybės teritorijoje. Taigi, siūlomas Turizmo įstatymo 13 straipsnio pakeitimas prieštarauja Direktyvos (ES) Nr. 2015/2302 nuostatoms. Pažymėtina, kad pagal Direktyvos (ES) Nr. 2015/2302 nuostatas valstybei neužtikrinus, kad kelionių organizatorius suteiktų efektyvią visų keliautojo arba jo vardu sumokėtų sumų grąžinimo garantiją, kelionių organizatoriui

tapus nemokiam ir negalinčiam grąžinti visų sumokėtų sumų, keliautojui visas sumokėtas sumas privalo atlyginti valstybė narė. Taigi jei bus sumažintos kelionių organizatorių atsiskaitymo su turistais garantijos, kelionių organizatoriui neatsiskaičius, už netinkamą direktyvos įgyvendinimą atsiskaityti (atlyginti žalą) turės valstybė.

Antra, vadovaujantis Direktyvos (ES) Nr. 2015/2302 17 straipsnio 1 dalimi, valstybės narės įpareigojamos užtikrinti, kad jų teritorijoje įsisteigę organizatoriai suteiktų visų keliautojo arba jo vardu sumokėtų sumų grąžinimo, jei atitinkamos paslaugos nesuteikiamos dėl organizatoriaus nemokumo, garantiją, o jeigu į kelionės paslaugų paketo sutartį įtraukta keleivių vežimo paslauga, – ir keliautojų repatrijavimo garantiją. Dėl Projekto 2 straipsniu siūlomų pakeitimų kyla rizika, kad Lietuvos Respublika pažeis Direktyvos (ES) 2015/2302 17 straipsnio 2 dalyje įtvirtintą pareigą užtikrinti, kad Lietuvos Respublikoje įsisteigę kelionių organizatoriai suteiktų efektyvią visų keliautojo arba jo vardu sumokėtų sumų grąžinimo garantiją ir kad nebus apsaugoti keliautojų interesai kelionių organizatoriaus nemokumo atveju.

Trečia, nuostata dėl 50 000 Eur prievolių įvykdymo užtikrinimo sumos išvykstamojo turizmo kelionių organizatoriui Turizmo įstatyme įtvirtinta po to, kai 2015 m. Europos Komisija buvo pradėjusi oficialią pažeidimo procedūrą dėl Lietuvos Respublikos įsipareigojimų nevykdymo, remdamasi tuo, kad Lietuvos Respublikos turizmo įstatyme nustatytos kelionių organizatoriaus prievolių įvykdymo užtikrinimo sumos yra nepakankamos bei neužtikrina visiško turisto patirtų nuostolių atlyginimo kelionių organizatoriui tapus nemokiam pagal 1990 m. birželio 13 d. Tarybos direktyvą Nr. 90/314/EEB dėl kelionių, atostogų ir organizuotų išvykų paketų. Dėl šios priežasties yra visiškai netikslinga vėl sukurti tokį teisinį reguliavimą, kuris prieštarautų Direktyvos (ES) Nr. 2015/2302 nuostatoms.

Ketvirta, nesutiktina su Projekto 2 straipsnio pasiūlymu mažinti kelionių organizatoriaus prievolių užtikrinimo sumą nuo 7 iki 6 procentų. Turizmo įstatyme įtvirtinta 7 procentų prievolių užtikrinimo suma tik minimaliai užtikrina turisto apsaugą kelionių organizatoriaus nemokumo atveju. Dar labiau sumažinus turistų finansinę apsaugą, vartotojų teisių apsaugos lygis gali tapti neefektyvus. Pažymėtina, kad 2015 m. pradėtos Europos Sąjungos teisės pažeidimo procedūros prieš Lietuvos Respubliką metu Europos Komisija pastebėjo, kad net užsakomųjų skrydžių neorganizuojantys kelionių organizatoriai gali rengti keliones į tolimas šalis, todėl buvo išsakyta abejonė, ar 7 procentų nuo pajamų sumos reikalavimas gali būti pakankamas visų sumokėtų sumų apsaugai užtikrinti. Taip pat buvo kvestionuotas vietinio turizmo kelionių organizatoriams taikomos užtikrinimo sumos pakankamumas.

Ministras Pirmininkas

Ekonomikos ir inovacijų ministras